

نکات مهم در مورد واکسن آبله (Smallpox)

واکسن آبله Vaccine چیست؟

واکسن آبله یکی از انواع واکسن های حاوی ویروس زنده می باشد که از ویروسی به نام *واکسینیا (vaccinia)* تهیه می شود. ویروس واکسینیا از خانواده ویروس های نوع پاکس (pox) بوده که ارتباط نزدیکی با ویروس آبله دارد. تزریق این واکسن به انسان کمک می کند که در برابر بیماری آبله مصونیت پیدا کند. این واکسن حاوی ویروس آبله نیست، بنابراین نمیتواند که انسان را به آبله دچار کند.

دوره مصونیت ناشی از واکسن آبله چه مدت می باشد؟

تجربه گذشته نشان می دهد که اولین دز واکسن آبله، به مدت سه تا پنج سال و حتی شاید به مدت 10 سال یا بیشتر، باعث حفاظت انسان در مقابل این بیماری می شود. اگر شخص بعداً دوباره واکسینه شود، مدت ایمنی حتی طولانی تر نیز خواهد شد. چنانچه تاریخ نشان می دهد، تزریق واکسن آبله برای ایجاد مصونیت در برابر این بیماری در 95 درصد از اشخاص واکسینه شده مؤثر واقع شده است.

آیا تزریق واکسن پس از تماس فرد با ویروس آبله، در پیشگیری از بیماری مؤثر است؟

در اکثر مردم، تزریق واکسن آبله در عرض 3 روز اول تماس با ویروس می تواند از بروز علائم بیماری جلوگیری کرده یا به طور قابل ملاحظه ای از شدت این بیماری بکاهد. در صورتیکه واکسن آبله 4 تا 7 روز پس از تماس با ویروس تجویز گردد، باز هم تا حدودی باعث حفاظت فرد در برابر بیماری شده یا شاید بتواند شدت آنرا تغییر دهد.

موارد ممنوعیت مصرف واکسن آبله کدامند؟

افرادی که دارای شرایط زیر هستند یا با کسانی زندگی می کنند که شرایط زیر را دارند، نباید واکسن آبله دریافت کنند، مگر اینکه در تماس با ویروس آبله فرار گرفته باشند. هر شخصی باید با پزشک خویش در زمینه وضعیت سلامتی مشورت کند. شرایط ممنوعیت مصرف واکسن آبله عبارتند از:

- سیستم ایمنی ضعیف شده (بطور مثال: اچ آی وی (ویروس بیماری ایدز-HIV)، بیماری ایدز (AIDS)، سرطان خون، لیمفوما (lymphoma)، سرطانهای دیگر، شیمی درمانی برای سرطان، رادیوتراپی (درمان با اشعه)، درمان با دز بالای کورتون (corticosteroid)، دیگر اختلالات سیستم ایمنی، بعضی از اختلالات حاد خود ایمنی (اتوایمیون) و مصرف داروهای لازم برای درمان بیماریهای خود ایمنی)
- هر نوع سابقه آگزما، التهاب پوستی اتوپیک (بیماری پوستی که مشخصه آن خارش و التهاب پوست می باشد)، بیماری داریر (Darier's disease)
- حالتهای فعال پوستی (مثل سوختگیها، زخمها، زرد زخم، آبله مرغان، زونا، التهابات پوستی تماسی، جوش حاد، تبخال (هرپس)، داء الصدف (psoriasis)) (تا رفع شرایط ذکر شده باید صبر کرد)
- باردار بودن زنان یا قصد باردار شدن آنها در عرض یک ماه از زمان واکسیناسیون

علاوه بر افراد دارای شرایط فوق، کسانی که در دسته های زیر قرار دارند نیز نباید، بجز در صورت تماس با ویروس مربوطه، واکسن آبله را دریافت دارند.

- افراد مبتلا به بیماری قلبی یا افرادی که بنا به دلایل خاص مستعد ابتلا به بیماری قلبی هستند. (برای اطلاعات بیشتر لطفاً به پایگاه اینترنتی www.bt.cdc.gov/agent/smallpox/vaccination/heartproblems.asp مراجعه فرمایید.)

- مادران شیرده
- کسانی که از داروهای استروئید (steroid) چشمی استفاده می کنند. (باید تا پایان زمان مصرف دارو صبر کنند.)
- افرادی که نسبت به واکسن یا یکی از ترکیبات آن حساسیت دارند یا در گذشته واکنش شدیدی نسبت به این واکسن از خود نشان داده اند.
- افراد با بیماری های سخت یا خفیف (باید تا بهبود کامل صبرکنند)
- افراد زیر 18 سال

اشخاصی که با ویروس آبله تماس مستقیم داشته اند باید حتماً واکسن آبله را، بدون توجه به هرگونه وضعیت سلامتی، دریافت دارند.

عوارض جانبی احتمالی واکسن آبله کدامند؟

ویروس زنده "واکسینیا" که در واکسن آبله وجود دارد ممکن است سبب ایجاد واکنش های خفیفی مانند بثورات پوستی، تب، سردرد و بدن درد در شخص گردد. تماس محل تزریق واکسن با دیگر اعضای بدن و یا حتی افراد دیگر می تواند سبب ایجاد مشکلات جدی شود. اما این خطر را می توان با پوشاندن محل تزریق واکسن و شستن دستها پس از هر بار تماس با این محل تا هنگام بهبود کامل آن (معمولاً حدود سه هفته)، به حداقل رساند.

احتمال ایجاد عوارض خطرناک بر اثر تزریق واکسن آبله چقدر می باشد؟

در گذشته، از بین هر یک میلیون نفری که بر ضد آبله واکسینه می شدند، حدوداً 14 تا 52 نفر با واکنش های تهدید کننده جانی مواجه میشدند. همچنین طبق آمار گذشته، 1 یا 2 نفر از هر یک میلیون نفر واکسینه شده، ممکن بود بر اثر عوارض جانبی مرگ آور واکسن جان خود را از دست بدهند. احتمالاً خطر ایجاد عوارض جدی، در افرادی که تزریق واکسن آبله به آنها توصیه نمی شود، بیشتر می باشد.

واکسن آبله چگونه تزریق می شود؟

تزریق واکسن آبله توسط آمپول های معمولی زیرپوستی انجام نمی گیرد و یک تزریق عادی نیست. تزریق این واکسن توسط یک نوع سوزن دوشاخه انجام می گیرد. بدین ترتیب که با این سوزن دوشاخه که ابتدا در محلول واکسن فروبرده شده به یک قطره از محلول آغشته است، با زدن چندین ضربه بر روی پوست سوراخهایی ایجاد می کنند. این سوراخ کردن ها با اینکه عمیق نیستند ولی زخم سطحی بر روی پوست ایجاد میکنند. این زخم حاصل از تزریق بعداً به تاول مبدل شده و نهایتاً جای آن به شکل یک داغ بر روی پوست باقی می ماند.

آیا تزریق واکسن آبله توصیه می شود؟

در حال حاضر، تزریق واکسن آبله به عموم مردم توصیه نمی شود. این واکسن اکنون تنها به کسانی پیشنهاد می شود که در صورت وقوع موردی از ابتلا به بیماری آبله یا شیوع این بیماری، برای انجام وظیفه در این رابطه فراخوانده خواهند شد.

واکسیناسیون همگانی بیماری آبله در ایالات متحده در سال 1972 پایان گرفت. آخرین مورد طبیعی آبله در سال 1977 در کشور سومالی اتفاق افتاد. امروزه ویروس واریولا که عامل ایجاد بیماری آبله است، بطور رسمی تنها در آزمایشگاه های دو کشور جهان یعنی آمریکا و روسیه یافت می شود، با اینحال این نگرانی وجود دارد که ممکن است از ویروس آبله بعنوان یک اسلحه برای حملات بیوتروریستی استفاده شود. به همین دلیل دولتهای فدرال، ایالتی و محلی به منظور رعایت جوانب احتیاط، خود را برای مقابله آماده می سازند.

برای اطلاعات بیشتر می توانید به پایگاههای اینترنتی www.cdc.gov/smallpox, www.vdh.state.va.us مراجعه کرده یا با تلفن مستقیم "پاسخ به عموم سی دی سی" (The CDC public response hotline) به شماره 888-246-2675 (زبان انگلیسی)، 888-246-2857 (زبان اسپانیایی)، یا 866-874-2646 (تلفن با ماشین تایپ، برای افراد با نارسایی های شنوایی) تماس بگیرید.